

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KOMPETENTINGŲ
INSTITUCIJŲ, ATSAKINGŲ UŽ EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
(ES) NR. 2017/625 ĮGYVENDINIMĄ“ PROJEKTO
(TAP NR. 19-1545(2); TAIS NR. 19-10184(3))**

2019-12-04 Nr. NV-3419

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2017/625 nuostatas, t. y. paskirti kompetentingas institucijas, atsakingas už oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos organizavimą ir vykdymą, paskirti nacionalines etalonines (referentines) laboratorijas.

3. Dabartinė situacija – nuo 2019 m. gruodžio 14 d. pradedamame taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 2017/625 (toliau – Reglamentas) dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, nustatyta pareiga valstybėms narėms paskirti kompetentingas institucijas, atsakingas už oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos organizavimą ir vykdymą, taip pat skirti vieną arba daugiau nacionalinių etaloninių (referentinių) laboratorijų, kurios bendradarbiautų su Europos Sąjungos etaloninėmis laboratorijomis ir koordinuotų paskirtų oficialiųjų laboratorijų veiklą.

4. Projekto esmė: siūloma:

- **paskirti kompetentingas institucijas, atsakingas už Reglamento nuostatų, įskaitant oficialią kontrolę ir kitą oficialią veiklą, įgyvendinimą:**
 - **Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą** – maisto ir maisto saugos, vartotojų interesų apsaugos, tyčinio genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką maisto ir pašarų gamybos tikslu, pašarų ir pašarų saugos, gyvūnų sveikatos reikalavimų, rizikos žmonių ir gyvūnų sveikatai, kylančios dėl šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių, prevencijos, gyvūnų gerovės reikalavimų, ekologiškų produktų ženklinimo, saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų ir garantuotų tradicinių gaminių naudojimo ir ženklinimo srityse;
 - **Valstybinę augalininkystės tarnybą** – apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai bei naudojimo ir tausiojo pesticidų naudojimo reikalavimų srityse;
 - **Žemės ūkio ministeriją** – ekologinės gamybos srityje;
- **paskirti Žemės ūkio ministeriją** koordinuojančia institucija, atsakinga už bendradarbiavimo ir ryšių su Europos Komisija ir kitomis valstybėmis narėmis, susijusių su oficialia kontrole ir kita oficialia veikla, koordinavimą;
- **pavesti Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai:**
 - parengti nenumatytų atvejų planus maisto ir pašarų srityse, kuriuose būtų nustatytos priemonės, nedelsiant taikytinos nustačius, kad maistas ir pašarai tiesiogiai ar per aplinką kelia didelę riziką žmonių ar gyvūnų sveikatai;
 - vykdyti už daugiametį nacionalinį kontrolės planą atsakingos institucijos funkcijas ir teikti metinę ataskaitą Europos Komisijai;

- **nustatyti, kad:**
 - **Žemės ūkio ministerija**, suderinusi su Pasienio kontrolės punktų direkcija ir su Finansų ministerija, skiria pasienio kontrolės postus augalų, augalinių produktų ir kitų kategorijų Valstybinės augalininkystės tarnybos kontroliuojamų prekių oficialiai kontrolei atlikti, sustabdo jų paskyrimą ar jį panaikina ir apie tai praneša Europos Komisijai bei kitoms valstybėms narėms;
 - **Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba**, suderinusi su Pasienio kontrolės punktų direkcija ir su Finansų ministerija, skiria pasienio kontrolės postus nurodytų kategorijų gyvūnų ir prekių oficialiai kontrolei atlikti, sustabdo jų paskyrimą ar jį panaikina ir apie tai praneša Europos Komisijai bei kitoms valstybėms narėms;
- **paskirti nacionalines etalonines laboratorijas** Lietuvos Respublikoje vykdyti nustatytas funkcijas ir užduotis:
 - **Nacionalinį maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutą** – tyrimų srityse, susijusiose su įvairiomis užkrečiamomis virusinėmis gyvūnų ligomis, antimikrobinio atsparumu, virusiniu ir bakteriologiniu užterštumu, genetiškai modifikuotais organizmais, teršalais pašaruose ir maisto produktuose, biotoksinais, bakterijomis, parazitais, pesticidų liekanomis maiste ir pašaruose, veterinarinių vaistų liekanomis ir teršalais;
 - **Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją** – su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų tyrimų srityje;
 - **Valstybinės augalų tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių)** – augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų kenkėjų tyrimų srityse;
- **paskirti ryšių palaikymo įstaigas** ir pavesti joms teikti savo kontaktinę informaciją bei jos vėlesnius pakeitimus Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms:
 - **Žemės ūkio ministeriją** – ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo srityse;
 - **Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą** – aukščiau nurodytose srityse, išskyrus ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo sritis;
 - **Valstybinę augalininkystės tarnybą** – aukščiau nurodytose srityse.

Projekto nauda ir kaštai:

- priėmus Projektą būtų aiškiai apibrėžtos kompetencijos ribos, kuri institucija už kokią sritį yra atsakinga, taip pat nustatytos etaloninės (referentinės) laboratorijos;
- Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- suderinta su Finansų ministerija. Susisiekiama su Ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybinė augalų apsaugos tarnyba pastabų nepateikė. Į Teisingumo ministerijos bei Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto pateiktas pastabas atsižvelgta.
- ŽŪM pakartotinai teikia projektą, patikslintą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir 2019 m. spalio 15 d. tarpinstituciniame pasitarime išsakytus pastebėjimus. Šiame pasitarime nutarta klausimo svarstymą atidėti atsižvelgiant į papildomai kilusį klausimą, ar ŽŪM galėtų būti paskirta kompetentinga institucija ekologinės gamybos srityje pagal Reglamentą. Projekto teikime ŽŪM pateikia papildomus paaiškinimus šiuo klausimu:
 - nuo 1997 m. ŽŪM yra atsakinga dėl ekologinės gamybos reglamentavimo, ekologinio žemės ūkio kontrolės įstaigų veiklos priežiūra, siūlymų teikimo ekologinės gamybos kontrolės įstaigai dėl tam tikrų specifinių patikrų atlikimo ir teisės aktų nustatyta tvarka teikia informaciją Europos Komisijai ekologinės gamybos srityje, dalyvauja ES komitetų posėdžiuose, kuriuose nagrinėjami ekologinio ūkininkavimo klausimai. ŽŪM įsteigta

sertifikavimo įstaiga – viešoji įstaiga „Ekoagros“ atlieka ūkių, įmonių kitų subjektų užsiimančių ekologine gamyba fizinę patikrą vietose teisės aktų nustatyta tvarka.

- pagal Reglamentą paskirta kompetentinga institucija turi atlikti oficialios kontrolės ir kitos oficialios kontrolės organizavimą ir vykdymą. Pažymima, kad Vyriausybės nutarimu paskyrus ŽŪM kompetentingą instituciją už ekologinės gamybos sritį, būtų tęsiama šalyje nusistovėjusi praktika – ministerija atliktų ekologinio žemės ūkio kontrolės įstaigų priežiūrą ir kontrolę bei teiktų siūlymus ekologinės gamybos kontrolės įstaigai dėl tam tikrų specifinių patikrų atlikimo.

Reglamente numatyta, kad kompetentingos institucijos, atsakingos už tikrinimą, ar laikomasi ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo taisyklių, gali perduoti tam tikras su oficialia kontrole ar kita oficialia veikla susijusias pareigas vienai ar daugiau ekologiškų produktų kontrolės institucijų. Tokiais atvejais jos kiekvienai iš jų suteikia kodą. Pažymima, kad šia Reglamente numatyta aplinkybe yra pasinaudota – ŽŪM yra suteikusi VŠĮ „Ekoagros“ kodą ir apie tai informavusi Europos Komisiją.

- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje pateikė kelias tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinėje išvadoje pateiktas pastabas. Atsižvelgiant į rengėjų pateiktus išsamius papildomus paaiškinimus, siūlytina Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai klausimą pakartotinai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt